

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Lindargötu

101 Reykjavík

sent á samráðsgátt

Reykjavík, 18. mars 2022

Efni: Umsögn um drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um skyldutryggingu lífeyrissréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, nr. 129/1997, með síðari breytingum (gjaldmiðlaáhætta lífeyrissjóða, rafræn birting)

Samtök atvinnulífsins (SA) hafa tekið til umsagnar ofangreint mál sem birt var á samráðsgátt stjórnvalda 9. mars sl. SA taka efnislega undir þau sjónarmið sem koma fram í frumvarpsdrögunum og telja þær breytingatillögur sem lagðar eru fram vera til bóta. Skýrsla Más Guðmundssonar sem liggur til grundvallar breytingatillögunum veitir góða innsýn í rökstuðning fyrir breytingunum og taka SA undir niðurstöður hennar og tillögur að breytingum. Þar með talið tillöguna sem snýr að því að hámark gjaldmiðlaáhattu verði hækkað í áföngum til að standa vörð um stöðugleika gjaldeyrismarkaðar og greiðslujöfnuð þjóðarbúsins.

SA vilja þó nýta tækifærið til að koma á framfæri ábendingum varðandi orðalag frumvarpsdraganna.

Það er mikilvægt að lög sem varða fjárfestingar lífeyrissjóða séu skýr. Óskýrt orðalag í lögum getur haft áhrif á það hvernig sjóðirnir haga fjárfestingum sínum og leitt til þess að fjárfestingar sem ella hefði verið ráðist í verði ekki að veruleika. Þar sem um verulega fjármuni og hagsmuni er að ræða er mikið undir því að hér sé vandað til verka.

Eins og fram kemur í greinargerð með frumvarpinu (bls. 6) hafa gildandi ákvæði laganna varðandi afleiðuvíðskipti ekki þótt nægilega skýr og hafa ákveðnir sjóðir því forðast að gera ákveðna tegund samninga, ekki af því að það hafi verið víðskiptalega óhagstætt heldur vegna þess að þeir vildu ekki eiga hættu á því að gerast brotlegir við óvandlega orðuð lög. Mikilvægt er að nýta þetta tækifæri til að skýra vilja löggjafans í stað þess að byggja ofan á orðalag sem talið hefur verið óskýrt.

Ráðgert er að gera eftirfarandi breytingar á 36. gr. b. laganna þannig að við 3. tölulið 1. mgr. komi nýr málslíður, svohljóðandi: *Þó er heimilt að afleiður skv. a lið 6. tölul. 2. mgr. 36. gr. a séu neikvæðar um allt að 10% heildareigna.*

Almennt er ekki talað um að afleiður séu neikvæðar. Hér gæti ákvæðið ýmist verið túlkað sem svo að verið sé að ræða um skortstöðu eða að staðan sé í tapi. Þar sem almennt er ekki stuðst við þetta orðalag er mikilvægt að enginn vafi liggja á því við hvað er átt í þessu tilviki. Ef hér er átt við að afleiðusafn lífeyrissjóðs í heild megi vera í tapi sem nemur 10% af heildareignum sjóðsins þyrfti það að koma fram með skýrari hætti í lögnum.

Í greinargerð með frumvarpinu (bls. 8) kemur eftirfarandi fram:

„Í fyrsta lagi er í a. lið lögð til sú breyting á afleiðusamningum og öðrum fjármálagerningum að slíkir samningar megi vera innan við 10% heildareigna lífeyrissjóða, hvort heldur sem heildarvirði afleiðusamninga er jákvætt (eign) eða neikvætt (skuld). Takmarkanir í 1.-3. tölul. 1. mgr. vísa til eigna en ólíkt öðrum fjármálagerningum sem lífeyrissjóðum er heimilt að hafa í eignasöfnum sínum geta afleiður myndað skuld. Vegna þessa hafa ýmsir lífeyrissjóðir túlkað ákvæðið með þeim hætti að þeim sé ekki heimilt að gera afleiðusamninga sem geta endað í neikvæðu virði. Það gengur gegn því hlutverki afleiða að vera tæki til að draga úr gjaldmiðlaáhættu sem getur fallið báðum megin núllsins. Verði frumvarpið að lögum verður lífeyrissjóðum því heimilað að vera með afleiður sem geta verið neikvæðar eða jákvæðar um allt að 10% af heildareignum þeirra.“

Þó að greinargerðin skýri vilja löggjafans hvað þetta varðar ætti að styðjast við viðurkennt orðfæri í lagatextanum sjálfum svo forðast megi óþarfa misskilning.

Til viðbótar er ráðgert að gera eftirfarandi breytingar á 36. gr. d. laganna þannig að á eftir 1. málsl. 1. mgr. kemur nýr málslíður, svohljóðandi: *Við mat á hlutfalli skv. 1. málsl. skal tekið mið af virði eigna á viðskiptadegi.*

SA telja til bóta að lífeyrissjóðir sem eru ekki innan lögboðins lágmarkshlutfalls innlendra eigna á hverjum tíma, svo sem vegna gengisbreytinga á gjaldmiðlum eða erlendum eignum, verði ekki lengur gert að selja eignir til að uppfylla skilyrði laganna. Þó sé nauðsynlegt að skýra nánar við hvaða tímamark skal miða við þegar hlutfallið skv. 1. málsl. 1. mgr. 36. gr. d. er metið enda sé orðalag ákvæðisins ekki afdráttarlaust hvað það varðar og ekki ljóst hvort með „virði eigna á viðskiptadegi“ sé átt við t.d. virði í upphafi viðskiptadags, miðgengi eða við lok viðskiptadags, eða annað. Ekki þarf að fjölyrða um að óljós túlkun á ákvæðinu getur haft verulega þýðingu fyrir það hvort lífeyrissjóðum sé gert kleift að fullnýta heimildir sínar til erlendra fjárfestinga.

Í greinargerð með frumvarpinu (bls. 8) segir „...að horfa skuli til þess hvert hlutfall innlendra eigna er á viðskiptadegi og skal lífeyrissjóður með viðskiptum sínum ekki fara niður fyrir lágmark innlendra eigna. Þær breytingar sem eiga sér stað eftir viðskiptin á hlutföllum eigna í innlendum og erlendum gjaldmiðlum vegna breytinga á gengi gjaldmiðla og virði eigna í erlendri mynt munu ekki teljast í bága við ákvæðið.“ Þannig virðist greinargerð gefa það til kynna að það tímamark sem stendur til að miða við sé fram að þeim tíma sem viðskipti eru framkvæmd. Það færi betur á því að bæði greinargerð og ákvæðið sjálft væru afdráttarlaus hvað þetta atriði varðar.

Virðingarfyllt,

f.h. Samtaka atvinnulífsins

Anna Hrefna Ingimundardóttir